

Patientsäkerhet för ungas hälsa

Sverige har en uppskattad hälso- och sjukvård, skola och möjlighet till hälsa och utveckling men ändå ökar den psykiska ohälsan, särskilt bland barn och unga. Samhället har svårt att leva upp till medborgarnas behov; köerna till BUP är oacceptabelt långa, elevhälsan saknar tillräckliga resurser att hjälpa de som behöver och primärvården är underdimensionerad. Hälften av de långa sjukskrivningarna har ett psykiskt hälsotillstånd som orsak. Och då har vi ändå inte sett de långsiktiga konsekvenserna av pandemin för den psykiska hälsan.

Enligt Kantar SIFO:s januarimätning är frågan om sjukvården den viktigaste valfrågan och ett område där man inte tycker att politiken och samhället levererar så bra som förväntat.

Patienter riskerar långvariga sjukdomstillstånd utan rätt vård

Vården blir alltmer medikaliserad och det innebär att patienten inte får bästa tillgängliga vård. Symtom definieras och behandlas utifrån ett medicinskt perspektiv. Psykologisk behandling erbjuds inte, trots att evidens finns och att de Nationella riktlinjer rekommenderar det.

Vården har av tradition ett somatiskt synsätt och verksamheterna är byggda utifrån det. Detta styrs genom upphandlingar, beställningar och, inte minst, genom ersättningssystem. I många verksamheter finns låg kunskap om vad psykologisk kunskap kan bidra med. Det saknas därför psykologisk kompetens inom flera delar av den specialiserade vården.

Idag finns inte krav på specialistbehöriga psykologer inom den specialiserade psykiatriska vården för barn och unga på samma sätt som för läkar- och sjuksköterskeprofessionerna. Medicin och omvårdnad räcker inte för att kunna erbjuda en patientsäker specialistpsykiatri. Det krävs att medicinska och psykologiska kunskaper integreras och jämföras, även när det gäller specialistkompetens.

Vad kan göras

- Säkerställ rätt vård genom beslut om att patienter med relevanta symptom får inledande undersökning av psykolog på likvärdigt sätt som den idag beslutade praxis med inledande undersökning av läkare.
- Säkerställ psykologisk kunskap i beslutsprocesser, på strukturell nivå och i ledningsgrupper så att psykologisk kunskap finns med både tidigt i beslutsprocesser och i uppföljning och löpande utvecklingsarbete. Inför en så kallad PLA funktion (psykologiskt ledningsansvarig) i specialistvården.
- Ersättningssystem och upphandlingssystem måste utredas och förändras så att de styr mot en likvärdig vård oavsett fysiska eller psykiska behov.
- Säkerställ specialistbehöriga psykologer inom den specialiserade psykiatriska vården för våra barn och unga.
- Säkerställ psykologisk kunskap i elevhälsan som också ges förutsättningar att arbeta med tidiga hälsofrämjande insatser.

Brist på inflytande skapar omöjlig vårdssituation

Många psykologer som vill jobba inom specialistvården för barn och unga men som valt att lämna uppger att de haft små eller inga möjligheter att påverka sin egen arbetssituation och arbete. Det stora patienttrycket, de långa köerna, skapar en enorm belastning och en ohållbar arbetssituation.

Vad kan göras

- Öka professionernas inflytande över de egna arbetsuppgifterna. Genomför tillitsbaserad styrning.
- Ge möjlighet till lokala lösningar så att inte administrativa och styrmedel försvårar detta i sådan grad att man inte upplever att man kan ta ansvar för det arbete man förväntas utföra.

Psykologens profession

Psykologisk behandling är en specialistkompetens inom hälso- och sjukvård. Psykologer är ett legitimationsyrke, vilket ger psykologen egen autonomi att utöva yrket.

Psykologisk utredning och behandling ges inom flera olika verksamheter inom vården; Sluten vård, öppen specialistvård (vuxenpsykiatri, barn och ungdomspsykiatri), primärvård, 1a linjen, elevhälsan, FHV, UM.

Psykologförbundet

Psykologförbundet är ett partipolitiskt oberoende fack och professionsförbund som företräder 12 000 psykologer. Psykologförbundets medlemmar för kampen med den psykiska ohälsan varje dag. Förbundet har kunskaper om situationen för barn och unga med psykisk ohälsa och kan bidra med konkreta förslag för att förbättra patientsäkerhet och samhällsnytta.

Psykologiguiden UNG

Psykologförbundet driver Psykologiguiden UNG (ung.psykologiguiden.se). En sajt för unga som har frågor om psykologi och psykisk hälsa för 13-19-åringar.